

Pelastakaa Lapset

LAPSIIN KOHDISTUVAN SEKSUAALI- VÄKIVALLAN ENNALTAEHKÄISY

TUKEA NUORILLE, JOILLA ON LAPSIKOHTAINEN SEKSUAALINEN KIINNOSTUS

Opas ammattilaiselle

Tämä opas on työkalu ammattilaisille, jotka kohtaavat työssään nuoria, joilla on lapsi-kohteinen seksuaalinen kiinnostus. Oppaan tarkoitus on tukea ammattilaista lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisemisessä nuoria auttamalla. Opas on tulos tutkimusyhteistyöstä väitöskirjaopiskelija Mikkel Rask Pedersenin, Tanskan Pelastakaa Lasten (Red Barnet) sekä Pelastakaa Lapset ry:n välillä. Oppaan ovat suomentaneet Pelastakaa Lasten Nettivihjeen asiantuntijat, ja suomenkieliseen versioon on lisätty joitakin alaviitteitä vastaamaan Suomen kontekstia.

Lue lisää:

en.ctrl.redbarnet.dk

www.nettivihje.fi

© Save the Children Denmark • Pelastakaa Lapset ry 2022

Kirjoittaja: Mikkel Rask Pedersen

Käännös suomeksi ja mukauttaminen Suomen kontekstiin:

Eveliina Karhu, Pauliina Sillfors, Maarit Mustonen, Elina Pitkäranta ja Tanja Simola

Graafinen suunnittelu ja taitto:

Marianne Eriksen / Heidi Majdahl

Save the Children
Denmark

Pelastakaa Lapset - Rädda Barnen
Save the Children

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Tämän julkaisun sisällöstä vastaa yksinomaan Pelastakaa Lapset, eikä se välttämättä vastaa Euroopan unionin näkemystä.

SISÄLTÖ

Johdanto	4
• Miksi opas on tärkeä?	6
Mitä on olla nuori, jolla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus?	8
• Onko syytä huoleen?	9
• Huolen luonne	10
• Seksuaalisten ajatusten erilaiset piirteet ja niiden merkitys	11
• Ovatko seksuaaliset ajatukset nautinnollisia ja kiihottavia vai pakonomaisia ja tuskaisia?	12
• Koskevatko nuoren seksuaaliset ajatukset ainoastaan huomattavasti nuorempia henkilöitä?	13
• Milloin nuori koki ajatuksia ensimmäistä kertaa ja miten ne ovat kehittyneet?	13
• Koskevatko ajatukset yhtä tai useampaa tiettyä lasta, vai koskevatko ne ikään liittyviä piirteitä yleisemmällä tasolla?	14
• Tulevatko ajatukset tahattomasta altistumisesta lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavalle materiaalille vai osana yhä rajoja rikkovampaa seksuaalista toimintaa netissä?	15
Miten tukea avun hankkimisessa nuorta, jolla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus?	17
• Stigma riskitekijänä	18
• Tiedolla motivointi	20
Millaista tietoa ammattilainen voi antaa nuorelle, jolla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus?	21
• Yleistä tietoa	22
• Tietoa nuorille, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus	23
• Mitä tarkoittaa pedofili?	23
• Mitä ovat "seksuaaliset ajatukset lapsista"?	23
• Mitä tarkoittaa, jos minulla on seksuaalisia ajatuksia lapsista?	24
• Voinko saada ajatukseni loppumaan?	25
• Miksi joillain on lapsikohteisia seksuaalisia ajatuksia?	25
• Onko muita kaltaisiani?	26
• Mitä on seksuaalisuus?	26
• Tulenko satuttamaan lapsia, kun minulla on seksuaalisia ajatuksia heistä?	26
• Voiko minulla olla hyvä elämä, vaikka en koskaan toteuttaisi seksuaalisia halujani käytännössä?	27
• Yhteinen vastuu	27
Lopuksi	29

Johdanto

Tämä opas on työkalu ammattilaisille, jotka toimivat nuorten kanssa. Oppaan tarkoitus on ennaltaehkäistä lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa. Opas koostuu kolmesta osasta:

1. Mitä tarkoittaa, että nuorella on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus? *Lapsikohtaisen seksuaalisen kiinnostuksen ja tarvittavan avun tunnistaminen*
2. Miten tukea avun hankkimisessa nuorta, jolla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus? *Stigman negatiivisten vaikutusten torjuminen*
3. Millaista tietoa ammattilainen voi antaa nuorelle, jolla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus? *Vastauksia nuorten mahdollisiin kysymyksiin*

Jokaisessa oppaan kolmessa osassa on erilainen näkökulma aiheeseen ja niissä oletetaan, että lukija on tutustunut aikaisempaan osaan. Ensimmäiset kaksi osaa johdattelevat aiheeseen ja soveltuvat kaikille. Kolmas osa on suunnattu erityisesti ammattilaisille, jotka työskentelevät nuorten kanssa.

Tämä opas ei kata kaikkia näkökulmia liittyen nuoriin, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus. Opas ei myöskään ole ohje, miten toimia jossain tietyssä tilanteessa. Oppaassa on tietoa, joka tukee ammattilaista lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyssä ja työssä niiden nuorten kanssa, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus. Koska kansalliset lait ja toimintavaihtoehdot eroavat (Suomessa ja Tanskassa), jotkin aiheet ja tapaukset vaativat tarkempaa tietoa, kuin mitä tämä opas voi antaa. Oppaassa mainitaan, jos ammattilaisen tulisi konsultoida paikallista tai kansallista tahoa toimiakseen parhaalla mahdollisella tavalla.

Oppaassa sana “nuori” viittaa ensisijaisesti murrosiässä tai sen ympärillä oleviin (11–19-vuotiaisiin), joilla seksuaaliset ajatukset ovat kehittymässä ja ovat heille ajankohtaisia. Kun oppaassa puhutaan “lapsista”, viitataan pääosin ikäryhmään, jonka seksuaalisointi on tilanteessa huolestuttavaa. Jokainen alle 18-vuotias on lapsi ja heitä koskevat lapsen oikeudet. Oppaassa termejä “lapsi” ja “nuori” käytetään kuitenkin tavalla, joka poikkeaa tästä periaatteesta, jotta kyetään antamaan tietoa siitä, milloin nuoren lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus on huolestuttavaa.

Oppaassa ei keskitytä kaikenikäisten henkilöiden lapsikohteiseen seksuaaliseen kiinnostukseen. Nuoren henkilön kohdalla tarvittava ja saatavilla oleva apu voivat olla erilaisia, sillä nuoren lapsikohtaisen seksuaalisen kiinnostuksen konteksti ja motiivit vaikuttavat avuntarpeeseen. Oppaassa keskitytään interventioihin, joiden tarkoitus on ennaltaehkäistä seksuaaliväkivaltaa silloin, kun lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus on varhaisessa kehitysvaiheessa. Interventiot saattavat olla erilaisia aikuisille, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus.

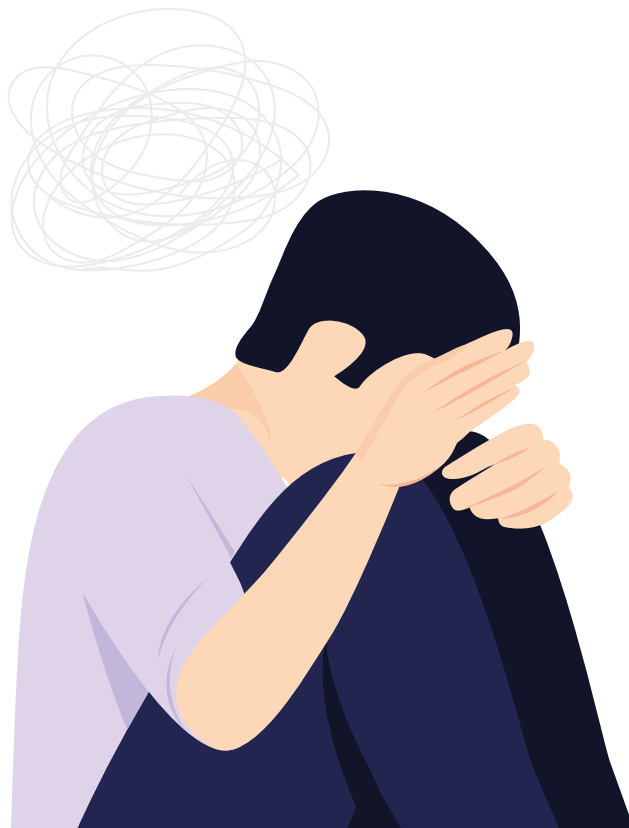
Monet oppaassa käsitellyt aiheet ovat oleellisia myös yli 19-vuotiaiden henkilöiden kohdalla. Tiedon soveltamisessa vanhempiin ikäryhmiin on kuitenkin huomioitava, että opas on kirjoitettu erityisesti nuoria ajatellen.

Miksi **opas** on tärkeä?

Lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus, josta kansankielellä käytetään sanaa pedofilia, on paitsi keskustelua herättävä aihe ja tabu, myös moniulotteinen ja vaikeasti määriteltävä asia. Kun pyrkii ymmärtämään nuoria, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus, aihe muuttuu entistä vaikeammaksi ja monimuotoisemmaksi. Juuri näistä syistä on kuitenkin yhä tärkeämpää ymmärtää kyseisiä nuoria. Jos ammattilainen kokee aiheen vaikeana tai epämukavana ajatella, tältä todennäköisesti tuntuu päivittäin myös niistä nuorista, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus. Heidän kohdallaan läsnä on myös riski, että väärä valinta voi tuhota oman ja toisen lapsen elämän.

Toisin kuin yleisesti ajatellaan monet, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus, pystyvät elämään ilman, että syyllistyvät seksuaaliväkivaltaan. Kun nuori alkaa kokea lapsiin kohdistuvia seksuaalisia ajatuksia, pelko seksuaaliväkivaltaan syyllistymisestä tai pelko yhteiskunnan torjunnasta voivat estää etsimästä apua. Tällöin nuori jää yksin vaikeiden ajatustensa kanssa.

Jos nuori kamppailee ajatustensa kanssa yksin, se voi aiheuttaa masennuksen ja yksinäisyyden tunteita sekä johtaa sosiaaliseen eristyneisyyteen. Sen lisäksi että tällaisessa tilanteessa itsetuhoisuus ja itsemurha-ajatukset voivat lisääntyä, lapset ovat riskissä joutua seksuaaliväkivallan kohteeksi. Joillekin ajatusten toteuttaminen seksuaaliväkivallan tekoina voi tuntua ainoalta ratkaisulta heidän kokemaansa ahdinkoon. Joku voi ajatella, ettei hänellä ole enää mitään menetettävää, jos hän kokee, että maailma näkee hänet jo hylkiönä. Tällainen stigma liittyy lapsikohteiseen seksuaaliseen kiinnostukseen. Kyseessä on riskitekijä, joka on otettava vakavasti, sillä se voi pahentaa entuudestaan vaikeaa tilannetta. Jos ei löydetä parempia tapoja informoida, tavoittaa ja auttaa nuoria, jotka ovat seksuaalisesti kiinnostuneita lapsista, voi kaikki, mitä pidetään huolestuttavana ja vaikeana tässä aiheessa, jäädä nuorten yksin käsiteltäväksi. Jos löydetään toimivampia keinoja tiedottaa nuoria saatavilla olevasta, ilman tuomitsemista annettavasta avusta, saatetaan onnistua auttamaan sekä heitä että lapsia.

Kun työskennellään niiden nuorten kanssa, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus, työssä on kaksi päätavoitetta. On tärkeää, että löydetään keinoja auttaa nuoria itseään, sekä keinoja suojella lapsia, jotka ovat riskissä joutua kokemaan seksuaaliväkivaltaa.

OSA 1

Mitä on olla nuori, jolla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus?

Tässä osiossa käydään ensin läpi, mitä on tärkeä tietää, kun pyritään tunnistamaan lapsikohteista seksuaalista kiinnostusta. Seuraavaksi keskitytään siihen, miten tunnistaa nuoren avuntarpeet.

Onko syytä huoleen?

Ensin on syytä määritellä, milloin nuorten seksuaalinen kiinnostus lapsia kohtaan on osa luonnollista seksuaalisuuden kehitystä ja milloin se voi olla huolestuttavaa. Seksuaalinen kiinnostus muihin kehittyy tyypillisesti murrosiän tienoilla ja joillain seksuaaliset ajatukset ja kiinnostus heräävät jo aikaisemmin. Seksuaalinen kiinnostus ikätovereita kohtaan on normaalia eikä se ole aihe huoleen. On kuitenkin asioita, jotka voivat tehdä nuoren seksuaalisista ajatuksista tai teoista huolestuttavia. Näitä ovat esimerkiksi rajoja rikkova käytös tai pakonomaiset seksuaaliset ajatukset. Kun on kyse nuorista, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus, seksuaalinen kiinnostus liittyy ikään ja keskittyy lapsiin, jotka ovat huomattavasti (vähintään viisi vuotta) itseä nuorempia. Tyypillisesti seksuaalinen kiinnostus kohdistuu esimurrosikäisiin lapsiin. Aina ei ole kuitenkaan helppo erottaa, milloin nuorten seksuaaliset ajatukset lapsista ovat huolestuttavia. Monilla seksuaaliset ajatukset eivät aluksi kohdistu itseä vähintään viisi vuotta nuorempiin lapsiin. Nuoren itse kasvaessa hänen seksuaalinen kiinnostuksensa ei muutu, vaan kohdistuu edelleen samaan, nyt itseä nuorempaan ikäluokkaan. Näin seksuaaliset ajatukset, jotka alkoivat tavanomaisena seksuaalisuuden kehityksenä, muuttuvat huolestuttaviksi. Nuorella saattaa myös olla sekä huolestuttavia seksuaalisia ajatuksia huomattavasti nuoremmista lapsista että tavanomaisia seksuaalisia ajatuksia ikätovereista. On tietenkin mahdollista, että nuoren seksuaalinen kiinnostus kohdistuu hyvin pieniin lapsiin, jolloin huoli on helppo tunnistaa.

Kun pyritään tunnistamaan huolestuttavia seksuaalisia ajatuksia tai huolestuttavaa seksuaalista käytöstä nuorissa, ajatusten konteksti ja kehitys tulee aina ottaa huomioon. Ajatukset todennäköisesti aaltoilevat normaalin ja huolestuttavan välisellä jatkumolla. Toisin sanoen lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus voi tarkoittaa erilaisia asioita, ja tilanteen erityispiirteet tulee huomioida.

Viiden vuoden – tai huomattava – ikäero on vain työkalu huolestuttavien ajatusten varhaiseen tunnistamiseen. Nuoren tilanteen arvion tulee olla kokonaisvaltainen. Ensinnäkin on monia huolestuttavia lapsiin kohdistuvia seksuaalisia ajatuksia ja käytöstä, jotka eivät liity tämän oppaan aiheeseen. Nuoren itseään huomattavasti nuorempiin lapsiin kohdistuvat seksuaaliset ajatukset ja seksuaalinen käytös voivat johtua esimerkiksi nuoren omasta pysähtyneestä tai heikentyneestä kehityksestä tai mielenterveyden ongelmiin liittyvästä, rajoja (normeja) rikkovasta käyttäytymisen tavasta. Myös nämä tilanteet tulee ottaa vakavasti, sillä taustalla vaikuttavista syistä huolimatta seksuaaliväkivallan teot vahingoittavat sen uhrina olevaa lasta. Tämä opas ei kuitenkaan keskity näiden tilanteiden vaatimiin toimenpiteisiin. ***Tässä oppaassa keskitytään tilanteisiin, joissa seksuaaliset ajatukset lapsia kohtaan viittaavat lapsikohteiseen seksuaalisuuteen liittyviin riskitekijöihin.***

Huolen luonne

Moni voi ajatella, että kiireellinen kysymys huolen määrittelyssä on, onko nuori, jolla on lapsikohteisia seksuaalisia ajatuksia, pedofiili. Lapsikohteisen seksuaalisen kiinnostuksen kohdalla usein keskustellaan, muistuttaako se enemmän psykiatrista diagnoosia (pedofilia) vai seksuaalisuuden muotoa ja tapaa, jossa emotionaalinen ja /tai eroottinen seksuaalinen mieltymys kohdistuu itseä nuorempiin lapsiin. Kun on kyse pyrkimyksestä parantaa nuorille tarjolla olevaa apua, tämä keskustelu saattaa kuitenkin jättää huomiotta sen, mikä tilanteessa on tärkeintä, ja pahimmillaan lisätä nuorten huolia. Nuorten seksuaaliset ajatukset ovat monimuotoisia ja jäsentymässä olevia, joten ennalta tehdyt diagnoosit ja käsitteet, kuten “pedofilia” tai “seksuaalisuus” viittaisivat ennenaikaisesti pysyvyyteen ja elinikäisiin ongelmiin. Vaikka tilanne voi joskus kehittyä tähän pisteeseen, ***ei-kliinisen ammattilaisen on ensisijaisesti määriteltävä, millaista apua nuori tarvitsee, ei sitä, millainen ongelma hänellä on.*** Työkenneltäessä lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan varhaisen ennaltaehkäisyn parissa, kuten lapsikohteista seksuaalista kiinnostusta kokevien nuorten kanssa, on syytä keskittyä huolestuttaviin merkkeihin ja niiden kehittymiseen. Tarkoituksena on tunnistaa apuun tarvittavat työkalut ongelmien tunnistamisen sijaan.

Ensimmäinen askel ammattilaiselle, joka haluaa auttaa nuoria, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus, ja ennaltaehkäistä lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa, on olla tietoinen siitä, miten erilaiset piirteet voivat viitata erilaisiin ongelmiin ja avun sekä interventioiden tarpeeseen.

Seksuaalisten ajatusten erilaiset piirteet ja niiden merkitys

Kun tunnustetaan nuoren avun tarvetta, jokaisen nuoren oman yksilöllisen tilanteen ja yksilöllisten piirteiden lisäksi on olemassa yleisiä piirteitä, jotka auttavat valitsemaan oikeanlaisia tukitoimia. Alle kootut kysymykset ja vastaukset kuvaavat eroja henkilöissä, joilla on lapsiin kohdistuvia seksuaalisia ajatuksia. Ne voivat toimia yleisenä tietona ammattilaiselle. Ne voivat myös tukea keskustelussa nuoren kanssa ja auttaa ammattilaista ja nuorta ymmärtämään tilannetta paremmin. ***Jos ammattilainen kohtaa nuoren, koska tämä on syyllistynyt seksuaaliväkivaltaan, alla olevat huomiot eivät ole riittäviä. Ne voivat kuitenkin auttaa ammattilaista ymmärtämään mahdollisia syitä seksuaaliväkivallan taustalla.*** Jos alla olevat huomiot viittaavat siihen, että huolen aihe on luultua lievempi, on yleensä hyvä seurata tilannetta tai ohjata nuori hänelle paremmin soveltuvan avun piiriin. Seuraavien sivujen huomiot ovat luonnollisesti vain tuki ammattilaisen arviolle; kohtaamisessa nuoren kanssa ammattilainen tekee arvionsa nuoren kokonaistilanteen mukaan.

Ei ole todisteita sen tueksi, että nuoret, joilla on lapsikohtainen seksuaalinen kiinnostus, olisivat yhtenäinen ryhmä. Seksuaaliväkivalta aiheuttaa aina vahinkoa, mutta seksuaaliset ajatukset lapsista ovat erilaisia eri ihmisillä ja ovat eritasoinen riskitekijä seksuaaliväkivallan teolle.

Ovatko seksuaaliset ajatukset nautinnollisia ja kiihottavia vai paknomaisia ja tuskaisia?

Jos ammattilaisella on syytä huoleen tai nuori kertoo kokevansa lapsiin kohdistuvia seksuaalisia ajatuksia, ensin on syytä tunnistaa, ovatko ajatukset toistuvia, paknomaisia ja tuskaisia vai arvaamattomia ja kiihottavia. Pakko-oireisen häiriön (OCD)¹ kaltaiset seksuaaliset ajatukset lapsista eivät ole harvinaisia johtuen lapsikohteiseen seksuaaliseen kiinnostukseen liittyvästä tabusta. **Seksuaaliset ajatukset voivat olla olemassa, koska ne ovat ”pahin asia, jota voisi ajatella” eivätkä aina johdu aidosta seksuaalisesta kiinnostuksesta.** Ero ei aina ole näin selkeä, sillä ajatuksiin liittyvä tabu voi herättää syyllisyyden ja häpeän tunteita, vaikka kyse olisi seksuaalisesti motivoituneista ajatuksista. Tämä tekee ajatuksista hyvin monimutkaisia nuorelle. Keskustelussa nuoren kanssa tavoitteena ei ole erottaa ahdistuneisuuteen pohjautuvia ja seksuaalisia ajatuksia toisistaan. Jos ammattilainen kuitenkin uskoo, että ajatukset ovat enemmän paknomaisia kuin seksuaalisia, tämän toteaminen voi helpottaa nuoren oloa. **Pelko, että on stereotyyppinen ”pedofiili” tai että ei voi koskaan kiinnostua ikätovereista, voi aiheuttaa paljon tuskaa.** Tekemättä oletuksia diagnoosista tätä tietoa voi hyödyntää ohjaamaan nuoren odotuksia siitä, millainen apu olisi hänelle hyödyllistä. Vaikka ajatukset olisivat ensisijaisesti seksuaalisesti motivoituneita, nuorelle voi vakuuttaa, että ajatukset eivät tee ihmisestä pahaa ja että monet elävät hyvää elämää huolimatta lapsikohteisesta seksuaalisesta kiinnostuksesta.

¹ Pakko-oireiselle häiriölle ovat ominaisia toistuvat pakkoajatukset ja -toiminnot, jotka ovat tilanteeseen nähden kohtuuttomia ja raskaita, rajoittavat elämää ja aiheuttavat ahdistusta. Seksuaaliset pakkoajatukset ovat tyyppillisiä pakkoajatuksia, ja siksi nuoren kohtaamisessa tämä erotusdiagnoosi tulee ottaa huomioon.

Koskevatko nuoren seksuaaliset ajatukset ainoastaan huomattavasti nuorempia henkilöitä?

Henkilön seksuaalinen kiinnostus saattaa kohdistua ainoastaan tietyn ikäisiin lapsiin, mutta moni kokee seksuaalista kiinnostusta myös omaan ikäryhmäänsä. Sen tunnistamisella, koskevatko nuoren seksuaaliset ajatukset ainoastaan huomattavasti nuorempia lapsia, on merkitystä. *Tutkimus tai mielenterveyden ammattilaiset eivät ole löytäneet keinoa poistaa lapsikohteisia seksuaalisia ajatuksia. On kuitenkin havaittu, että henkilön hyvinvointia – ja siten seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyä – edistävät sellaiset interventiot, jotka keskittyvät ikätovereihin (tai lain sallimiin ikäryhmiin) kohdistuvan seksuaalisen kiinnostuksen ja toiminnan vahvistamiseen.* Seksuaaliset suhteet ovat olennainen osa ihmisyyttä ja pelko siitä, ettei koskaan voi toteuttaa seksuaalisuuttaan toisen kanssa, aiheuttaa todennäköisesti suurta ahdistusta henkilöissä, joiden seksuaalinen kiinnostus kohdistuu lapsiin. Ahdistusta voi helpottaa, jos saa tietää, että seksuaalinen kiinnostus voi kohdistua useampaan kuin yhteen ikäryhmään. Tieto voi myös auttaa hallitsemaan nuoren odotuksia siitä, mitä ammattiavulla voidaan saada aikaan.

Milloin nuori koki ajatuksia ensimmäistä kertaa ja miten ne ovat kehittyneet?

Kun nuori alkaa kokea seksuaalisia ajatuksia lapsista, ajatukset aiheuttavat hänessä todennäköisesti ahdistusta. Tästä johtuen on hyvin mahdollista, että tilanne on vielä uusi sen tullessa ammattilaisen tietoon. Vastakoettuihin ajatuksiin ei pidä suhtautua kevyesti, mutta on tärkeää muistaa, että *näiden ajatusten tabu-luonteen vuoksi jo yksikin kiihottava ajatus huomattavan nuoresta lapsesta voi aiheuttaa tuntemuksia vahvistavia ja ahdistavia ajatuksia pitkäksi aikaa.* Kiihottuminen tabu-kontekstissa on saattanut olla enemmän tai vähemmän mielivaltaista ja merkityksetöntä, mutta kokemus voi silti ilmetä ja yleistyä. Sama ilmiö tapahtuu, kun sanotaan “älä ajattele norsua”. Hyödyntäen tätä tietoa keskustelussa nuoren kanssa voi yrittää yhdessä keskustella siitä, miten ajatukset ovat alkaneet ja miten ne ovat kehittyneet. Tapahtuuko seksuaalista kiihottumista useissa erilaisissa kohtaamisissa tai tilanteissa, vai muistuttavatko kokemukset pikemminkin jatkuvaa “testaamista”, jossa nuori pyrkii selvittämään, toistuuko tietyissä tilanteissa tapahtunut kiihottuminen? *Jos ajatukset ovat pysyneet ajan kuluessa vakaina ja liittyvät yleiseen kiihottumiseen esimurrosikäisten piirteistä, tämä viittaa pysyvämpään huolenaiheeseen kuin ajatukset, jotka liittyvät tiettyyn tapaukseen.*

Seksuaaliset ajatukset voivat yleisesti ottaen olla nuorelle hämmentäviä. Onkin tärkeä huomata, milloin nuori antaa enemmän merkitystä tilanteelle, joka saattoi olla sattumanvarainen. Keskustelemalla nuoren ajatusten kehittymisestä voi saada tilanteeseen selkeyttä. ***Lapsiin kohdistuviin seksuaalisiin ajatuksiin tulee aina suhtautua vakavasti. Ammattilainen voi keskustelemalla auttaa helpottamaan nuoren oloa, ja vaikka tilanne ei sillä hetkellä viittaisi pysyvämpään ongelmaan, seurantatapaamiset ovat aina suositeltavia.***

Koskevatko ajatukset yhtä tai useampaa tiettyä lasta, vai koskevatko ne ikään liittyviä piirteitä yleisemmällä tasolla?

Osa samoista huomioista, joita käsiteltiin yllä seksuaalisten ajatusten kehittymisessä, pätee myös pohdittaessa ajatusten kohdetta. Kyse on siitä, onko ajatuksilla tietty, yksilöitävä kohde ja tilanne, vai koskevatko ne yleisemmin ikään liittyviä piirteitä ja esiintyvätkö ne erilaisissa tilanteissa. Skenaarioihin liittyy kuitenkin myös muita huomioon otettavia seikkoja. Ensinnäkin jos nuoren ajatukset koskevat tiettyjä lapsia hänen elämässään, vaikka tämän pitäisi saada ammattilaisen pohtimaan kehitystä samalla tavalla kuin edellisessä osiossa, tämän pitäisi myös lisätä huolen määrää. Tilanteessa väkivallan riski on todennäköisesti suurempi. Vastaavasti nuoren kokema stressin määrä voi olla isompi, etenkin jos hän ei voi välttää kyseisen lapsen tapamista. Lapsi saattaa käydä samaa koulua, osallistua samoihin harrastuksiin tai asua nuoren lähellä tai hänen kanssaan. Keskustelussa on hyvä pitää mielessä, että nuori saattaa kokea myös romanttisia tunteita lasta kohtaan. Tämä todennäköisesti lisäisi entuudestaan ammattilaisen huolta ja nuoren ahdistusta. Ylipäätään on tärkeä muistaa, että nuori voi kokea sekä romanttisia että seksuaalisia tunteita tiettyä lasta ja esimurrosikäisten piirteitä kohtaan, sillä ne eivät ole toisiaan poissulkevia. Ammattilaisen tehtävä on auttaa nuorta selvittämään tilanteen erityispiirteet. Lisäksi tehtävä on auttaa nuorta asettamaan tarvittavia rajoja ja sääntöjä hyödyntäen tietoa seksuaalisten ajatusten kohteesta. On esimerkiksi hyvä suositella nuorta välttämään lapsia, joista hänellä on seksuaalisia ajatuksia. Jos välttäminen ei ole mahdollista, on hyvä suositella, että paikalla olisi muita ihmisiä, jotta minimoidaan lapsen kanssa kahden kesken vietetty aika. ***Vaikka voi tuntua vaikealta, jos huoli tietystä seksuaalisten ajatusten kohteena olevasta lapsesta herää, nuoren ymmärtäminen, hänen ahdistuksensa lievittäminen ja rajojen asettamisessa auttaminen ovat kuitenkin tärkeitä keinoja ennaltaehkäistä lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa.***

Tulevatko ajatukset tahattomasta altistumisesta lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavalle materiaalille vai osana yhä rajoja rikkovampaa seksuaalista toimintaa netissä?

Useimmat nuoret ovat uteliaita ja tutkivat asioita netissä. Tämä pitää paikkansa myös nuorten seksuaalisen kehityksen kohdalla. Osa henkilöistä, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus, sai tietoa lapsiin kohdistuvasta seksuaalisesta kiinnostuksesta ensi kertaa altistuessaan tahattomasti lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavalle materiaalille netissä ollessaan itse varhaisteini-iässä. Tämä tarkoittaa, että joissain tapauksissa nuoret, joilla on lapsikohteisia seksuaalisia ajatuksia, kokivat ajatuksia ensimmäistä kertaa etsiessään netistä seksuaalista materiaalia ja nähdes- sään lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavia kuvia tai videoita. Materiaali saattoi kiihottaa heitä tai inspiroida heitä etsimään sitä. Tämä ei pidä paikkaansa kaikkien niiden nuorten kohdalla, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus, mutta siihen liittyy kaksi huomionarviosta seurausta. Joissain maissa ammattilaisella on ilmoitusvelvollisuus, jos nuori kertoo katsoneensa laiton lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia². Keskustellessaan nuoren kanssa lapsi- kohteisesta seksuaalisesta kiinnostuksesta ja nuoren toiminnasta netissä, ammat- tilaisen tulee tehdä salassapitovelvollisuutensa rajat selväksi. ***Ammattilaisen tulee mahdollisimman selkeästi kertoa, millaisista asioista hänellä on ilmoitusvelvollisuus ja millaisista asioista voidaan keskustella luottamuksellisesti.***

Nuoren kokemien haasteiden ja hänen tarvitsemansa avun kannalta on merkityksel- listä ymmärtää, onko nuoren nettikäyttäytyminen seurausta tahallisesta vai tahat- tomasta lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavan materiaalin näkemisestä, vai onko nuoren toiminta yhä rajoja rikkovampaa käytöstä netissä. Ammattilaisen on syytä kiinnittää huomiota erityisesti siihen, kuvaako nuori käytöstään ja sen kehity- tymistä tavalla, jossa on viitteitä pakko-oireisuudesta ja/tai riippuvuudesta. ***Joskus nuoren lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavan materiaalin käyttö (ja siten hänen lapsikohteiset seksuaaliset ajatuksensa) voi ensisijaisesti olla seuraus liiallisesta pornografian käytöstä, eikä luontaisesta seksuaalisesta kiinnostuksesta lapsiin.*** Samoin kuin pakko-oireet voivat olla osa prosessia, jossa tabuksi koetut ajatukset lisäänty- vät, lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa saatetaan katsoa, koska se koetaan ran-

² Suomessa lastensuojelulaki velvoittaa ammattilaista tekemään lastensuojeluilmoituksen, jos lapsen kasvu ja kehitys on vaarassa eli ammattilaisella on huoli lapsen hyvinvoinnista, turvallisuudesta tai terveydestä. Jokainen tilanne on omanlaisensa ja se tulee arvioida yksilöllisesti. Lastensuojeluilmoitus tulee tehdä aina, jos epäilee lapsen joutuneen seksuaalirikoksen kohteeksi tai epäilee lapsen syyllistyneen seksuaalirikokseen.

kimmaksi ”pornografiaksi”³. Laiton materiaali tyydyttää henkilön seksuaaliset halut, mihin varsinainen pornografia ei enää riitä. Liiallinen pornografian käyttö tarkoittaa, että nuori todennäköisesti tarvitsee erilaisia interventioita kuin sellainen nuori, jonka lapsikohteinen seksuaalisuus on kehittynyt tavanomaisemmalla tavalla. Liiallinen pornografian käyttö ja tavanomainen lapsikohtaisen seksuaalisuuden kehittyminen eivät kuitenkaan sulje toisiaan pois. Tämän osion on tarkoitus tukea ammattilaista keskustelussa nuoren kanssa, jotta hän voi löytää tälle parhaan avun.

Keskusteluissa nuoren kanssa on hyvä kiinnittää huomiota poissulkevuuuteen, yksittäisyyteen, pakkomielteisyyteen, ahdistukseen, kehitykseen, pysyvyyteen ja rajoja rikkovaan nettikäyttäytymiseen. Näitä huomioimalla ammattilainen voi paremmin ymmärtää nuorta, tunnistaa nuoren kokemat haasteet ja löytää hänelle oikeat avun muodot.

Seuraavissa kahdessa osassa kerrotaan, miten ammattilainen voi hyödyntää saamaansa tietoa. Mukana on ohjeita, miten luoda yhteys nuoreen ja ohjeistaa nuorta, jotta hänellä olisi turvallisempi ja luottavaisempi olo, kun hän hakee apua ajatuksiinsa. Osissa 2 ja 3 kerrotaan myös, miten vastata nuorten yleisiin kysymyksiin ja miten auttaa nuorta käsittelemään lapsikohtaiseen seksuaalisuuteen liittyviä pelkoja.

³ Lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali ei ole pornografiaa, vaan todistusaineistoa lapsen kohdistuneesta väkivallasta. Tässä virkkeessä käytetään termiä ”pornografia”, sillä henkilö on siirtynyt aikuisviihteen - pornografian - kuluttamisesta lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavan materiaalin kuluttamiseen eikä välttämättä ajattele näiden kahden eroa.

OSA 2

Miten tukea avun hankkimisessa nuorta, jolla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus?

Tässä osiossa käydään läpi, miten lapsikohteiseen seksuaalisuuteen liittyvä stigma hankaloittaa lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyä. Osiossa käsitellään myös sitä, miten auttavien tahojen tulisi ottaa stigman vaikutukset huomioon.

Stigma riskitekijänä

Kuten **osassa 1** käytiin läpi, lapsikohtaisen seksuaalisuuden stigma tulee huomioida, kun ammattilainen pyrkii auttamaan nuorta, jolla on lapsikohtaisia seksuaalisia ajatuksia. Nuoren auttamisen lisäksi tämä auttaa ammattilaista suojelemaan muita lapsia seksuaaliväkivallalta. Stigma lisää nuoren avun tarvetta, sillä se aiheuttaa negatiivisia psyykkisiä seurauksia. Samalla stigma pienentää todennäköisyyttä, että nuori hakee itselleen apua.

Huolimatta ammattilaisen hyvistä tarkoituksista saattaa henkilö, jolla on lapsikohtainen seksuaalinen kiinnostus kokea, että ammattilaisen tarkoitus on ainoastaan suojella mahdollisia uhreja. Henkilö voi tällöin kokea olevansa ammattilaisen silmissä paha ihminen, joka tulee ottaa kiinni. Lasten auttamisen tulee ulottua sekä lasten suojeluun seksuaaliväkivallalta että niiden nuorten tukemiseen, joilla on lapsikohtainen seksuaalinen kiinnostus.

Lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisy on niin tärkeä tehtävä, ettei välttämättä tunnu järkeenkäyvältä tukea niitä, joilla on lapsikohtainen seksuaalinen kiinnostus. Koska lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisy on niin olennaista, ei välttämättä edes huomata, jos hyvät tarkoitukset eivät edistä sitä. Tässä oppaassa vältetään tietoisesti termejä, kuten “pedofiili” ja “potentiaalinen väkivallan tekijä”. Niiden sijaan käytetään pääosin termiä “nuori, jolla on lapsikohtainen seksuaalinen kiinnostus”. “Pedofiili” ja “potentiaalinen väkivallan tekijä” pitävät sisällään oletuksen, että ilman interventiota henkilö syyllistyy väkivaltaan, ja että henkilössä on luontainen vika. Puhuttaessa lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisystä saatetaan tahattomasti vahvistaa näitä oletuksia. Kukaan ei kuitenkaan ole paha ihminen, koska kokee ajatuksia, joita ei ole valinnut. Lisäksi oletus, että henkilö väistämättä syyllistyy seksuaaliväkivaltaan tai tahtoo tehdä väkivaltaa, ellei hän saa apua, ei anna saatavilla olevasta avusta hyvää kuvaa nuorelle, jolla on lapsikohtainen seksuaalinen kiinnostus. Oletus voi pitää paikkansa joidenkin kohdalla, mutta yleistyksenä se ei edistä lasten suojelua.

Ihmiset kaipaavat parempaa elämää, eivät lupausta vähemmän haitallisesta elämästä. Nuoren täytyy nähdä ja uskoa, että hän ansaitsee apua, ja apua hakemalla hänen oma elämänsä paranee. Näin rohkaistaan nuoria, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus, hakeutumaan avun piiriin.

Tiedolla motivointi

Kun todetaan, että nuoret, joilla on lapsikohtainen seksuaalinen kiinnostus, ansaitsevat elää hyvää elämää, ei tarkoiteta, ettei lapsia tulisi suojella seksuaaliväkivallalta parhaalla mahdollisella tavalla. Tämä on mahdollista ilman, että vaarannetaan lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyä. Seuraavat asiat toimivat perustana, kun pyritään lisäämään tietoisuutta avun piiriin hakeutumisen parantamiseksi ja lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan torjumiseksi:

1. Voit olla hyvä ihminen ja elää hyvää elämää, vaikka olisit seksuaalisesti kiinnostunut lapsista. Ansaitset oikeuden elää hyvää elämää. Et ole vastuussa ajatuksistasi, vain teoistasi.
2. Henkinen ahdistus ja negatiiviset ajatukset eivät ole harvinaisia, kun kokee seksuaalisia ajatuksia lapsista. Joskus ne osoittavat, että haluat ja osaat tehdä oikein.
3. On olemassa ihmisiä, jotka haluavat auttaa SINUA, eikä sinun tarvitse jäädä asian kanssa yksin.

Mainitut kolme kohtaa voivat auttaa myös suojelemaan lapsia seksuaaliväkivallalta. Keskittymällä puheessa lasten suojelun näkökulmaan ei kuitenkaan tehosteta ennaltaehkäisyä. Jos tavoite on saada ne henkilöt, joilla on lapsikohtainen seksuaalinen kiinnostus, hakeutumaan avun piiriin, saatetaan lasten suojelemiseen keskittymällä tehdä avun hakeminen itse asiassa entistä epätodennäköisemmäksi. Tuloksena on, että lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisy kärsii.

On houkuttelevaa ajatella, että riskien arviointi ja hallinta ovat ensimmäiset ja tärkeimmät tehtävät, kun pyritään ennaltaehkäisemään lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa. Joskus on kuitenkin tarpeen aloittaa siitä, että motivoidaan ihmisiä tekemään oikein ja hakemaan apua. Vasta sitten voidaan luoda keskusteluyhteys, jossa keskustella riskeistä.

Avun piiriin hakeutumisen tehostaminen ei tapahdu pelkästään odotuksia asettamalla. Joskus nuoret etsivät todennäköisemmin tietoa itse ennen kuin päättävät, haluavatko he pyytää apua muilta. Seuraavassa osassa on tietoa ja esimerkkejä siitä, millaista tietoa lapsista seksuaalisesti kiinnostuneet nuoret saattavat etsiä. Osassa 3 kerrotaan myös, kuinka ammattilainen voi käyttää tätä tietoa nuorten tavoittamiseen tai keskustelussa nuoren kanssa, jos nuori kertoo ammattilaiselle ajatuksistaan.

OSA 3

Millaista tietoa ammattilainen voi antaa nuorelle, jolla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus?

Tässä osassa tuodaan esiin mahdollisia kysymyksiä nuorilta, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus, sekä vastauksia niihin. Kysymyksiä ja vastauksia voi hyödyntää myös koulutusmateriaalina.

Yleistä tietoa

Kerrottaessa nuorelle avun hakemisen tärkeydestä voidaan hyödyntää oppaan osaa 1. Näin nuori saa tietoa lapsikohtaisen seksuaalisen kiinnostuksen moninaisuudesta. Nuori saa tietää, että lapsikohtainen seksuaalinen kiinnostus ei tee ihmisestä pahaa. Seksuaaliset ajatukset lapsista voivat tarkoittaa erilaisia asioita. Tieto on hyödyksi, kun pyritään motivoimaan nuorta hakemaan apua ja asetetaan apuun liittyviä odotuksia. Tässä oppaan osassa annetaan esimerkkejä, joita voi hyödyntää keskustelussa nuoren kanssa. Keskiössä on vastausten antaminen kysymyksiin, jotka saattavat mietityttää ja huolestuttaa nuorta. Esimerkit saattavat toistaa oppaassa annettua tietoa, mutta niiden tarkoitus on auttaa nuoren informoinnissa. **Esimerkit on muotoiltu siten, että ammattilainen voi käyttää niitä yleisessä tietoisuuden lisäämisessä, kuten jaettavissa materiaaleissa, nettisivuilla tai opetuksellisessa tilanteessa, tai keskustellessaan apua hakeneen nuoren kanssa.**

Esimerkit eivät ole erityisessä järjestyksessä ja niistä voi valita kuhunkin tilanteeseen tai keskusteluun sopivan.

Ammattilaisen käyttäessä tämän osan tietoa hänen tulee etukäteen selvittää, mitkä toimijat omassa maassa tai omalla alueella tarjoavat (seksuaali-)neuvontaa tai terapiaa nuorille, joilla on vaikeuksia seksuaalisten ajatustensa kanssa. Näin ammattilainen voi keskustelussa tai opetustilanteessa antaa nuorille tarvittavan tiedon ja ohjauksen, kun on syytä hakea lisäapua.

Tietoa nuorille, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus

Mitä tarkoittaa pedofiili?

Sanaa "pedofiili" käytetään usein loukkaavana kuvauksena pelottavasta miehestä, joka saalistaa lapsia. Tämä kuvaus ei vastaa tapaa, jolla lääkäri määritteli henkilön, jolla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus. Lääkäri sanoisi, että pedofilia⁴ on diagnoosi yli 16-vuotiaalle henkilölle, jonka seksuaalinen kiinnostus kohdistuu ensisijaisesti esimurrosikäisiin lapsiin. Vaikka sinulla on nyt seksuaalisia ajatuksia lapsista, se ei automaattisesti tarkoita, että olet tai sinusta tulee pedofiili. Tähän liittyy monia tuntemattomia seikkoja ja ammattilaiset voivat auttaa sinua selvittämään tilanteen. Kun on kyse nuoresta henkilöstä, on parempi käyttää termiä "henkilö, jolla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus". Ajatuksesi eivät määritä sinua. Voit saada ajatustesi hallitsemiseen tukea. Tuen avulla voit päättää, millainen ihminen haluat olla. Henkilö, jolla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus, voi kokea kiinnostusta sekä tyttöjä että poikia kohtaan. Ei ole harvinaista, että lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus kohdistuu samaan sukupuoleen, mitä itse on. Henkilö voi kuitenkin olla samalla kiinnostunut myös ikätovereista, eli toisista nuorista. On siis mahdollista, että henkilöllä on seksielämä ikätoverin kanssa, vaikka hänellä olisi myös seksuaalisia ajatuksia lapsista. Lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus ei automaattisesti tarkoita, että henkilö tekee lapselle seksuaaliväkivaltaa. Se ei myöskään tarkoita, että henkilö välttämättä käyttää lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia, josta joskus väärin käytetään sanaa lapsipornografia⁵. Monet eivät toteuta lapsikohteista seksuaalista kiinnostustaan.

Mitä ovat "seksuaaliset ajatukset lapsista"?

Aina ei ole helppo tunnistaa, ovatko omat ajatukset lapsista seksuaalisia vai onko kyse jostain muusta. Tässä on tietoa, joka voi olla avuksi.

Mitä "seksuaaliset ajatukset" ovat?

Ajatukset liikkuvat mielessämme, eivätkä ne itsessään ole vaarallisia. Tiedetään, että ajatusten hallitseminen voi olla vaikeaa, jos sitä yrittää yksin. Seksuaaliset ajatukset ovat tavallisesti sellaisia, jotka kiihottavat.

Mitä tarkoittaa "lapsi" tässä yhteydessä?

On täysin normaalia, että nuorilla on seksuaalisia ajatuksia toisistaan. Jos sinulla on seksuaalisia ajatuksia itseäsi paljon nuoremmista lapsista (esimerkiksi noin viisi vuotta nuoremmista), siihen voi olla hyvä kiinnittää huomiota.

4 ICD10 tautiluokitus, F65.4 Lapsikohteinen seksuaalihäiriö (pedofilia). Seksuaalisen orientaation ja seksuaalisten mieltymysten määrittely pysyväisluonteiseksi on nuoren kohdalla usein varsin mahdotonta.

5 Lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavasta materiaalista ei tule käyttää termiä lapsipornografia. Kyse on rikoksen todistusaineistosta, ei viiheestä.

Mitä tarkoittaa, jos minulla on seksuaalisia ajatuksia lapsista?

On tärkeä muistaa, että ajatukset tulevat ja menevät. Sinulla voi olla seksuaalisia ajatuksia tietystä lapsesta nyt, mutta ne voivat olla poissa huomenna. Jos olet huolissasi lapsia koskevista seksuaalisista ajatuksistasi, huolta on tärkeä kuunnella.

Kiinnitä huomiota näihin asioihin seksuaalisissa ajatuksissasi lapsista:

Miten pitkään sinulla on ollut seksuaalisia ajatuksia lapsista?

Miten usein sinulla on näitä ajatuksia?

Ovatko ajatukset muuttuneet sinä aikana, kun sinulla on ollut niitä?

Jos ajatuksesi ovat hallitsemattomia ja koet ne vaikeiksi, voit hakea apua. Muista, että ajatukset eivät tee ihmisestä pahaa, eikä kukaan valitse omia ajatuksiaan. Ajatukset ovat vain ajatuksia ja niiden käsittelyyn voi saada apua. Jotkut kokevat lapsia koskevat seksuaaliset ajatuksensa ja tunteensa pelottaviksi, hämmentäviksi ja häpeällisiksi. Elämästä voi tulla haastavaa, jos huomaa olevansa seksuaalisesti kiinnostunut lapsista. Kaikki eivät uskalla kertoa ajatuksistaan muille. Ajatukset voivat aiheuttaa myös levottomuutta ja ahdistusta. Joillain on jopa itsetuhoisia ajatuksia. **Kenenkään ei pitäisi joutua tuntemaan näin siksi, että hänellä on ajatuksia, joita hän ei ole valinnut. Muista, että voit saada apua. Jos olet tehnyt jotain, mitä häpeät, ei ole liian myöhäistä hakea apua.**

Voinko saada ajatukseni loppumaan?

Seksuaalisen kiinnostuksen tunteet voivat vaihdella. Sama koskee seksuaalisia ajatuksia; ne voivat nousta esiin impulsseina ja voivat saada henkilön tekemään jotain, mitä hän ei odottanut tai halunnut tehdä. Näitä tunteita on vaikea estää. Lapsikohteisesta seksuaalisesta kiinnostuksesta puhuminen voi olla häpeällistä ja vaikeaa. Näistä syistä saatat kokea lapsikohteiset seksuaaliset ajatuksesi kipeinä ja saatat tuntea olosi yksinäiseksi. On ymmärrettävää, jos toivot, että voisit muuttaa ajatuksiasi. Vaikka ajatusten muuttaminen ei olisi mahdollista, voit saada apua seksuaalisten ajatustesi käsittelemiseen ja hyvän elämän elämiseen ilman vaaraa itsellesi tai muille. Ilman apua näiden asioiden saavuttaminen on vaikeaa. Tästä syystä suosittelemme, että haet tukea ympärilläsi olevilta ihmisiltä. Ennen kuin kerrot läheillesi, suosittelemme kuitenkin kertomaan ammattilaiselle. Ammattilainen voi auttaa sinua kertomaan asiasta läheillesi parhaalla mahdollisella tavalla, jotta pystyt myös vastaamaan paremmin heidän kysymyksiinsä.

Miksi joillain on lapsikohteisiä seksuaalisia ajatuksia?

Ei tiedetä tarkalleen, miksi joillain henkilöillä on lapsiin kohdistuva seksuaalinen kiinnostus. Tiedetään kuitenkin, että kiinnostukselle voi olla monia eri syitä. Syy ei ole miltei koskaan se, että henkilö haluaisi satuttaa lasta. Tiedetään, että monet tunteistamme muovautuvat kokemuksista elämämme varhaisessa vaiheessa. Tämä pätee myös seksuaalisiin tunteisiin. Tiedetään, että aikuisilla, joilla on lapsikohteisiä seksuaalisia fantasioita tai jotka ovat kohdistaneet lapseen seksuaaliväkivaltaa, on enemmän lapsuusaikaisia väkivalta- ja seksuaaliväkivaltakokemuksia kuin muulla väestöllä. Jos henkilö on kokenut seksuaaliväkivaltaa lapsena, se ei kuitenkaan tarkoita, että hänellä myöhemmin on seksuaalisia ajatuksia lapsista. Seksuaalisten ajatusten ja seksuaalisen kiinnostuksen kehitykseen liittyy monia eri tekijöitä.

Monet, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus, kertovat, että kiinnostus on alkanut teini-iässä. He saattavat kokea, että heidän seksuaalinen kiinnostuksensa ikätovereihin pysähtyi jossain tietyssä iässä – vaikka he itse kasvoivat, heidän seksuaalisen kiinnostuksensa kohde ei muuttunut vanhemmaksi. Jotkut voivat kokea, että he ovat enemmän omia itsejään, kun he ovat lasten kanssa. Lisäksi he tuntevat vahvemman tunneyhteyden lapsiin kuin omiin ikätovereihinsa. Henkilöt, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus, usein toivovat, että he eivät tuntisi tällä tavoin. Jokainen ihminen on erilainen, eikä ole olemassa yhtä selkeää syytä, miksi sinä tunnet juuri sillä tavoin kuin tunnet. Ei ole totta, että vain pahat ihmiset tuntevat seksuaalista kiinnostusta lapsiin.

Onko muita kaltaisiani?

Useimmilla ihmisillä ei ole seksuaalisia ajatuksia lapsista. Et kuitenkaan ole yksin. Voi olla vaikeaa keskustella asiasta muiden kanssa eikä siitä usein kuule muiden puhuvan. Kokemus voi siksi olla hyvin yksinäinen. Vaikka asiasta ei puhuta, on olemassa muita, joilla on seksuaalisia ajatuksia lapsista. Jos keskusteleet ajatuksistasi ja tunteistasi ammattilaisen kanssa, voi olla, että hän voi kertoa sinulle muista, joilla on ollut samoja haasteita. Ammattilainen saattaa myös tietää paikkoja netissä, mistä voit lukea henkilöistä, joilla on lapsikohteisia seksuaalisia ajatuksia ja missä ihmiset voivat jakaa kokemuksiaan, miten he ovat voineet elää hyvää elämää vaikeista ajatuksistaan huolimatta.

Mitä on seksuaalisuus?

Yleisesti ottaen seksuaalisuus on sitä, mistä ja kenestä olet seksuaalisesti kiinnostunut. Seksuaalisuuteen kuuluvat myös rakkaus, läheisyys ja ihmissuhteet. Seksuaalisuuteemme vaikuttaa yhdistelmä biologisia, psykologisia ja sosiaalisia tekijöitä. Seksuaalisuus on osa elämäämme jo syntymästä lähtien, mutta seksuaalisuus kehittyy läpi elämän. Voidaan ajatella, että jokaisella on seksuaalisuus, mutta se ei välttämättä ilmene odotetulla tavalla. Kaikki läheisyys ei ole seksuaalista. Esimerkiksi lapset saavat rakkautta, suukkoja ja halauksia vanhemmiltaan, mutta lapsen seksuaalisuus eroaa aikuisen seksuaalisuudesta. Toisin sanoen, lapset eivät halua seksiä. Tyypillisesti murrosiässä tulemme tietoiseksi omasta seksuaalisuudestamme ja alamme yhdistää seksuaalisuuden seksuaaliseen nautintoon.

Seksuaalisuutemme voi muuttua läpi elämän. Esimerkiksi seksuaaliset fantasiat voivat vaihtua. Monet asiat vaikuttavat siihen, miten toimimme seksuaalisesti ja mikä viehättää meitä. Mitä koemme läpi elämän – mitä näemme televisiossa, elokuvissa ja digitaalisessa mediassa – vaikuttaa seksuaalisuuteemme. Tästä johtuen puhuminen henkilölle, joka osaa auttaa sinua ajatustesi kanssa, voi myös auttaa sinua voimaan paremmin ja hallitsemaan seksuaalisia ajatuksiasi.

Tulenko satuttamaan lapsia, kun minulla on seksuaalisia ajatuksia heistä?

Ajatukseksi ja tekosi ovat kaksi eri asiaa. Voit elää hyvää elämää, vaikka sinulla olisi lapsikohteinen seksuaalisuus. Monille tämä on kuitenkin vaikeaa ilman minkäänlaista henkilökohtaista tukea ja ammattiapua. Useat ihmiset ajattelevat, että jos henkilöllä on seksuaalisia ajatuksia lapsista, hän kohdistaa väistämättä lapsiin seksuaaliväkivaltaa. Onneksi tämä ei ole totta. Se, että sinulla on seksuaalisia ajatuksia lapsista, ei tee sinusta huonoa ihmistä tai hirviötä. Sinun tekosi ovat ratkaisevia. Hakemalla apua ja

tietoa olet jo osoittanut, että haluat ja voit toimia oikein. Sinulla voi olla seksuaalisia ajatuksia lapsista, muttet koskaan toteuta niitä käytännössä. Jos haet apua, voit oppia käsittelemään seksuaalisia halujasi oikein. Suosittelemme, että pyydät ammattiapua ja henkilökohtaista tukea, vaikka se voisi olla vaikeaa.

Voiko minulla olla hyvä elämä, vaikka en koskaan toteuttaisi seksuaalisia halujani käytännössä?

Vaikka sinulla on seksuaalisia ajatuksia lapsista, joita et voi etkä saa koskaan toteuttaa, sinulla voi silti olla hyvä elämä. Muista, että seksuaaliset ajatukset eivät kokonaan määritä sinua ihmisenä. Ajatuksesi ja identiteettisi ovat kaksi eri asiaa. Tiedämme, että sinulla on erityisiä haasteita lapsikohteisesta seksuaalisuudesta johtuen. Hyvän elämän rakentaminen satuttamatta itseäsi tai lapsia vaatii paljon kontrollia ja uskoa onnistumiseen. Monet ihmiset, joilla on lapsikohteinen seksuaalisuus, elävät hyvää ja miellyttävää elämää toteuttamatta huolta herättäviä seksuaalisia impulsseja. Sinulla on myös tämä mahdollisuus. Se vaatii sinulta panostusta yhdessä muiden, kuten ammattilaisten, ystävien ja perheen antaman tuen kanssa. Monet taitavat terapeutit voivat auttaa sinua saamaan hyvän seksielämän ikäistesi kanssa, vaikka sinulla olisi lapsista seksuaalisia ajatuksia, joita et toteuta.

Yhteinen vastuu

On tärkeä muistaa, että jos ammattilainen päättää käyttää yllä olevaa tietoa tai tätä opasta tiedottaakseen nuoria yleisemmällä tasolla, on tällä myös ennaltaehkäisevä vaikutus, vaikka kohdatuilla nuorilla ei olisi lapsikohteista seksuaalista kiinnostusta. Kuten oppaassa on käsitelty, stigma ja tabu-aihe voivat olla vakavia esteitä avun hakemiselle.

Yleinen tiedon lisääminen siitä, että apua on saatavilla ja etteivät seksuaaliset ajatukset lapsista ole henkilön itsensä vika, voi helpottaa avun hakemista. Henkilön, jolla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus, on helpompi hakeutua avun piiriin, kun pelko sosiaalisesta torjunnasta vähenee. Jokaisen itsensä vastuulla on hakea apua ja olla syyllistymättä väkivaltaan, mutta jaamme yhteisesti vastuun siitä, että teemme tästä mahdollisimman helppoa.

Ammattilaisen on hyvä etukäteen etsiä tietoa, mistä nuoret voivat saada apua lähi-alueellaan ennen kuin hyödyntää tämän oppaan tarjoamaa tietoa nuorten kanssa – aina kun se on mahdollista. Toimiiko alueella aiheeseen erikoistunut psykologi tai psykoterapeutti? Voiko lääkäri kirjoittaa lähetteen erikoissairaanhoidon?⁶ Millaista tietoa ja palveluita on saatavilla netin kautta?⁷ Ammattilainen voi myös kertoa nuorelle, että on itse valmis keskustelemaan ja kuuntelemaan tarjotakseen psyykkistä tukea nuorelle. Henkinen tuki on tärkeä ennaltaehkäisevä tekijä.

Riippumatta siitä, millaisia tukimuotoja on tarjolla, ammattilaisen on tärkeä muistaa, että tiedon antaminen nuorelle siitä, että ihmiset välittävät hänestä ja että hänellä on mahdollisuus elää hyvää elämää satuttamatta lapsia, on jo itsessään ennaltaehkäisevää toimintaa sekä nuoren itsensä että lasten kannalta.

6 Nämä kysymykset on hyvä käsitellä työyhteisössä ja selvittää itseä lähellä olevat palvelut ja niiden saatavuus.

7 Suomessa esimerkiksi Sexpo-säätiöltä on saatavissa tukea: <https://sexpo.fi/neuvonta/>

Lopuksi

Riippumatta siitä, miten ammattilainen käyttää tämän oppaan antamaa tietoa, jo oppaan lukeminen itsessään on askel kohti lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyä ja lasten suojelemista. Sillä on merkitystä, että ammattilainen vie oppaan tietoa eteenpäin. Kun puhutaan haasteiden ratkaisemisesta näin vaikean ja piilossa olevan asian kohdalla, ei tulisi unohtaa tiedon jakamisen merkitystä. Jo tieto, että on olemassa joku, joka tahtoo auttaa nuoria, joilla on lapsikohteinen seksuaalinen kiinnostus, voi auttaa ja lohduttaa nuorta. Lisäksi jos ammattilainen kohtaa nuoren, joka tarvitsee hänen apuaan, ammattilaisen on hyvä tiedostaa, että hänellä on mahdollisuus vaikuttaa ainakin tämän nuoren elämään positiivisella tavalla.

Menestystä mitataan usein näkyvillä muutoksilla ja sillä, kuinka monta ihmistä on tavoitettu. Ammattilainen voi löytää merkityksellisyyttä siitä, että hänen tekonsa voivat hyödyttää myös sellaisia henkilöitä – nuoria ja lapsia – joita hän ei koskaan kohtaa.

Kiitos.

Pelastakaa Lapset

Pelastakaa Lapset ry on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton, vuonna 1922 perustettu kansalaisjärjestö, joka edistää lapsen oikeuksien toteutumista Suomessa ja maailmalla.

pelastakaalapset.fi